

## Krajevni sadni izbor.

Doba, ko bomo začeli saditi sadno drevje, je tu. Najvažnejše pri tem poslu ste vprašani: Kaj bomo sadili? Od katerih sort bomo imeli največ dohodka? Na kratko smo to že omenili v 17. štef. »Gospodarja«. Treba pa je stvar premisliti nekoliko natančneje. Žal, da je še premnogo gospodarjev-sadjarjev, ki si nič ne belijo glave s takimi in enakimi, najsibo še tako važnimi vprašanji. Čakajo pač kakšne prilike, pa bodo kupili, kar jim bo prišlo slučajno v roke.

Predvsem bi moral vsakdo vedeti, da dandanes ne sadjarimo zase, samo za domačo potrebo, ampak za kupčijo, ker se sadje lahko in razmeroma dobro proda. Iz tega pa sledi, da moramo pridelovati tisto, kar sadna kupčija zahteva. Neštetokrat smo že zapisali in povedali, da je iz sadjarstva pričakovati obilnih dohodkov le tam, kjer pridelajo velike množine (na vagon) ene in iste sorte, ali vsaj velike množine v malo sortah. Nasprotno se pa že desetletja poudarja, da se v sadni kupčiji z namiznim sadjem najslabše plača mešanica mnogih sort, pa če je tudi vsaka zase še tako dobra. Taka mešana roba se iz večine porabi za mošt in se tudi tej uporabi primerno plačuje. Preprost primer iz letošnje sadne trgovine! Mešanico raznih sort jabolk, nerazbrano in nasuto kar v vagon, so plačevali po 1 Din ali kvečjemu po 1.50 Din. Kjer so imeli pa n. pr. vagon voščenk, ali vagon kanadk, mašancgarjev itd. — da je le ena sama sorta — bodo dobili pa za kilogram 2.50 Din, tudi 3 Din ali pa še več, če so jabolka posebno lepa, dobro spravljena, razbrana in bodo z njimi nekoliko počakali. Torej še en-

krat: Dobro ceno bomo dosegli za jabolka le tedaj, ako bomo imeli od ene, ali kvečjemu od dveh, treh sort — večje količine na prodaj.

Posameznik pa pri naših skromnih razmerah ne more pridelati na vagon sadja, zato je treba pridelovanje sadja tako organizirati, da bodo gojili vsi sadjarji kakega okoliša iste sorte. Potem pa sadnemu trgovcu ne bo težko nakupiti po več vagonov enotnega sadja.

Izbira sort za širje okoliše pa ni tako lahka stvar, kajti ne bilo bi dovolj, ko bi pri tej izbiri gledali le na kupčijo kao vrednost posameznih sort. Treba je upoštevati obenem tudi, zdravo in čvrsto rast, neobčutljivost za podnebne neprilike in zajedavce in na rodovitnost. Da je torej to delo tembolj zanesljivo, pomagajo izbirati preizkušeni sadjarji in strokovnjaki. Na ta način dobimo širji sadni izbor, ki obsega precej sort za vse različne potrebe cele pokrajine. Tak sadni izbor za naše kraje (za celo dravsko banovino) je izdalo Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani. Umevno pa je samo ob sebi, da vse v širji sadni izbor sprejete sorte, niso za vsak kraj, oziroma del pokrajine, ampak da je treba za vsak okoliš, ki ima prilično isto podnebje, izbrati iz širjega sadnega izbora samo nekatere sorte, ki se v dotičnem okolišu prav dobro obnašajo. To bi bil potem ožji ali krajevni sadni izbor. Za navadne razmere zadostuje 4—5 sort jabolk in ravno toliko hrušek. Le v okolici velikih industrijskih krajev, letovišč in večjih mest, bi kazalo sprejeti v izbor nekaj več sort, ker ti kraji zalagajo sadni trg skozi celo leto.

Kdo pa naj določi, katere sorte se naj sprejmejo v krajevni sadni izbor? Za to so v prvi vrsti poklicane podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva. Podružničnega odbora sveta dolžnost je, da v soglasju s člani reši to prevažno vprašanje. Sadjarsko in vrtnarsko društvo ima čez 140 podružnic. Ustanovljenih jih bo pa to zimo še najmanj 10. Če bi vse te podružnice storile svojo dolžnost tudi v tej zadevi, bi bil storjen velik korak naprej v novodobnem sadjarstvu. Če pa v kakem kraju ni še podružnice in tudi ni pričakovati, da bi se ustanovila, naj se sadjarji priključijo — vsaj začasno — k tej ali oni sosedni podružnici, ki ima podobno podnebje. Precej podružnic je, ki so že določile krajevni sadni izbor. Kjer pa še niso doslej mislili na to, naj čimprej — vsekako pa še to zimo — skličejo na posvetovanje vse člane in zavedne ter izkušene sadjarje svojega okoliša. Pri tem posvetovanju naj se obravnavajo vse sorte iz »Sadnega izbora za Slovenijo«. Iz teh naj se izberejo za krajevni sadni izbor le tiste, ki v dotičnem kraju najbolje uspevajo.

Ko je krajevni sadni izbor določen, ga je treba najprej objaviti, da ga dobi v roke vsak sadjar, ki spada v tisto okrožje. Potem je na stvar posameznika, da izbor ne ostane samo na papirju, ampak, da se vsakdo, dosledno po njem ravna in sicer v dveh slučajih: Predvsem tedaj, ko kupuje, oziroma naroča mlado sadno drevje in ko precepilja sorte, ki mu ne ugašajo. Kdor vzgaja sadni naraščaj sam, bo moral seveda tudi najprej upoštevati krajevni sadni izbor.

Kakor nam prizadeva preobilica raznih sort največjo škodo, tako nam bo v največji blagoslov, ako čimprej in čim temeljiteje pometemo s temi raznimi sortami in se oprimo tistih, ki si jih bomo po tehtnem in vsestranskem prevdanku izbrali za svoj krajevni sadni izbor.

Kdor bo še zanaprej hodil v sadjarstvu svoja pota in se ne bo brigal za pameten nasvet, naj nikar ne pričakuje iz te panoge kakih večjih dohodkov. S.

## Zimski čas — izobrazba kmeta.

Umen napredka-željen kmet najde v vsaki letni dobi nekaj časa, da prečita strokovne liste, kakor so Domoljubov »Gospodar«, »Kmetovalec«, »Sadjar in vrtnar«, »Čebelar« in morda še kateri drugi. Večina kmetov se pa izgovarja, da med letom nima časa, da je kmet zvečer preveč utrujen od poljskega dela, v nedeljo pa tudi preveč izmučen in tedaj potrebuje nekaj razvedrila v gostilni s sosedi. Za letno dobo jim pustimo ta njih izgovor, četudi ni popolnoma upravičen. V zimskem času pa ne drži noben izgovor. Noči so dolge, delavni dan kratek. Mnogokrat pa vreme ne dopusti nobenega dela izven hiše. Torej ostane za kmetovo izobrazbo časa več kot dovolj.

### Kaj pa naj kmet čita?

Že zgoraj sem navedel nekaj časopisov, ki se pišejo za kmeta, ki mu dajejo nasvete, kako naj gospodari, da bo boljše izhajal, kako doseže večje pridelke, kako dobi boljše blago, ki ga bo oddajal po višji ceni itd. Razen teh časopisov so pa tudi razne kmetijske strokovne knjige, ki so spisane nalašč za slovenskega kmetovalca. Mnogo jih je že izdala »Družba sv. Mohorja«, mnogo pa tudi druge korporacije in knjigarne. Razen tega so tudi taki propagandni zavodi, ki razpošiljajo brezplačno razne knjižice in brošure, kakor je na pr. Delegacija proizvajalcev čilskega solitra, čiji oglas je tudi v »Domoljubu«. Ta je na pr. izdala knjižice »Umetna gnojila in njih uporaba«, »Pridelovanje žita«, »Hmeljarstvo« in druge, ki jih brez vsakih stroškov dopošlje vsakemu kmetovalcu, ki se zanje zanima. Iz tega je torej razvidno, da se

nobeden ne more izgovarjati, da so mu strokovne knjige predrage, ker si jih lahko priskrbi na cenen način.

Zelo važno pa je tudi vprašanje:

**Kako naj kmet čita strokovne spise?**

Pogosto se sliši kmeta, ko prečita kak strokovni spis, tožiti, češ »to pa ni zame«. Res je, da niso vsi strokovni članki spisani za vsakega kmetovalca. Tudi ne more kmet upoštevati in ne uresničiti vse nasvete, ki so navedeni v različnih listih in knjigah. Vzlic temu pa dobi skoro v vsakem spisu kak stavek, ki se da na en ali drugi način obrniti, da bo koristil tudi v njegovem gospodarstvu. Kmet mora čitati te spise pazljivo in natančno in v njih navedene nauke prilagoditi svojim kmetijskim razmeram. Večkrat je en sam nauk, ki ga upošteva v svoji kmetiji, stokrat več vreden, kakor je dal kmet za časopis, knjigo ali za članarino kakega strokovnega društva.

Mnogi smatrajo našega kmeta za konservativnega, nazadnjaškega. Pa imajo morda v nekem oziru prav. Toda ta kmetova konservativnost je v veliki meri upravičena. Ni vse, kar je pač v strokovnih spisih, tudi za vsakega kmeta prikladno in marsikateri se je že z novotarijami preveč obremenil. Tako se n. pr. priporoča nabava sejalnih strojev za setev žita. Sejalni stroji so brez dvoma izvrstna priprava, ki se v nekaj letih izplačajo že s tem, koliko se prihrani semena. Pri nas pa v hribovitih legah, kjer so male kmetije in sejejo le malo žita, bi se tak stroj komaj izplačal. Pač pa se izvrstno obnese v ravnini pri večjih kmetijah ali pa tam, kjer se več posestnikov združi za njegovo nabavo in skupno uporabo.

Ali nadalje: Priporoča se jeseni globoko oranje. Kmet, ki je dosedaj svojo zemljo le plitko oral, bi pa hotel naenkrat to živo plast dvakrat poglobiti. Posledica bo, da si zemljo skvari, namesto da si jo zboljša, kajti poglabljenje zemlje se mora izvesti

le polagoma. Takih zgledov bi lahko našli še polno.

Kmet naj torej v zimskem času pridno čita strokovne časopise in pa kmetijske knjige, naj temeljito prouči njih vsebino ter iz njih izbere tisto, kar se mu zdi za njegove razmere najboljše. Knjige in časopise naj tudi skrbno hrani, kajti v njih je polno zlatega zrnja, le znati si ga mora poiskati. Na podlagi take strokovne izobrazbe bo tudi naš kmet lahko znatno izboljšal svoje gospodarstvo.

## Kako povzdigniti naše mlekarstvo?

### I. Higijena v mlečni produkciji — predpogoj močnih mlekarskih obratov.

Kar je v organizaciji mlekarstva umetnost, je prilagoditi mlekarski obrat razmeram in potrebam kraja na eni, a zahtevam kroga konzumentov na drugi strani. Baš v pogledu organizacije mlekarstva so naše razmere od razmer v drugih državah, tako na splošno, kot iz kraja v kraj, toliko različne, da je naloga, težavna že sama po sebi, otežkočena še bolj.

Pri poglavju, ki ga hočemo obravnavati, zadenemo ponovno na že tolikokrat poudarjeno težkočo našega gospodarstva, t. j. premajhna posestva. Sodim, da se nikjer na svetu, kjer o organizaciji mlekarstva sploh more biti govora, ne zbira določena množina mleka od tolikega števila posestnikov. Ista množina mleka se je pridelala na nesorazmerno velikem številu posestev, z vsemi njihovimi razlikami, počenši pri hlevu, kmljenju in negi živine, pa do molže in ravnanja z mlekom in mlečnimi posodami; sodelovalo je pri tem nesorazmerno veliko število ljudi, z najrazličnejšimi napakami in razvadami, v mnogih slučajih tudi — boleznimi. In nad tolikim številom kmetijskih obratov je treba paziti mlekarju, da prepreči potvarjanje, da

pravčasno izslediti obojenja živine ali druge napake mleka. Za vsakega posebej je treba vršiti poskušnje na tolašcobo, in znabiti še druge, glede njegove uporabnosti za sir itd.

Spričo takih razmer je brez nadaljnega postaviti načelo: Le ob podvojeni higijeni in kontroli v mlečni produkciji nam bo mogoče organizirati dovolj velike in močne obrate.

Mišljenje, da ni zveze med vprašanjem higijene v mlečni produkciji in vprašanjem o obsegu naših obratov, je docela zmotno. Mleko, ki je nehigijenično pridobljeno, ne bo vzdržalo niti v domači shrambi — najsi bo taka ali taka — od večera do jutra, kamo-li prevoz do oddaljene mlekarne. Čisto v skladu s tem so se se pri nas ustanovljale mlekarne z majhnim okolišem, često za eno samo vas, z majhno dnevno množino mleka. Vse nadaljnje slabe strani naših mlekarskih obratov, kot nezadostna oprema, premajhni in nezdravi lokali, nezmožnost, nastavitvi in plačati izobražene moči, nezmožnost, uveljaviti se na trgu, so le naravne posledice tega prvega: nezadostne higijene v mlečni produkciji.

Da torej pridem s konkretno zahtevo: našo mlečno industrijo je treba toliko izboljšati, da bo mleko v vsakem letnem času vzdržalo vsaj eno uro prevoza brez najmanjše škode za kakovost izdelkov, pa bomo dobili mlekarske zadruge z dovolj velikimi okoliši, vse z zadostnim številom članov, od katerih bo posameznik nosil le majhen del bremen. Izvzeti od tega pravila pa je seveda ementalško sirarstvo.

Če računamo, da mlečni voznik prevozi v eni uri 4—6 km, ter se mlekarne nahaja na osrednji točki nekoga gospodarsko zaokroženega ozemlja, bi vsaka taka mlekarne imela okoliš 8—12 km, kar bi tudi v naših razmerah značilo zadostno gospodarsko zaledje.

V vprašanju pa, kako zadostno higijeno v mlečni produkciji res do-

seči, imajo naše maloposestniške razmere tudi nekaj dobrega na sebi. V tem smislu namreč, da v večini primerov gospodar sam hrani in glešta živino, znabiti celo molze, pripravlja krmo in se brine z mlekom; če ne on osebno, pa žena ali doraščajoči člani družine.

Če sploh koga, bo gotovo te ljudi lahko poučiti n. pr. o škodljivosti nesnažnega in zatohlega hleva, mokrega ležišča posebej, driske pri kravah, segrete zelene krme, gnilih ali zmrznjenih korenstev, pokvarjenih močnih krmil ali sena, o posebnem neugodnem učinku gotovih krmil, n. pr. repnih listov, o posledicah enostranskega krmljenja, o posledicah nezadostnega izmolzenja, nepravilne molže sploh, o neugodnih posledicah prepogostega menjavanja osebja, ki molze, posebej o silni občutljivosti mleka napram vonjavam njegove okolice (mlečne shrambe!), o škodljivem vplivu rjastih in nečistih mlečnih posod, o pravilnem ravnanju z mlečnimi posodami sploh, o bakterijah v mleku, o njihovem učinku, o njihovih življenjskih pogojih. Seveda tudi o njihovem zatiranju, da bo razumel važnost hlajenja mleka, razumel, zakaj ohlajenega večernega mleka ne sme mešati z gorkim jutranjim. Tedaj bo sleherni naš posestnik, tudi tak, ki ima le dve kravici, posvetil svojo največjo skrb živini, ne pa isto zanemarjal v korist polja, kakor se to v poletnem času povsod dogaja. Samo-obsebi pa se tukaj pojavi načelo, da naj se mleko kakovosti primerno tudi plača. Kadar bo to načelo splošno obveljalo, bo delo za izboljšanje mlečne produkcije zadobijo šele pravi smisel in podlago. Položeni bodo s tem temeljni kamni za močne zadruge in moderno opremljene obrate.

Prvi upi zboljšanja naše mlečne produkcije bi torej bil, sposobnost za daljši prevoz. Da bi se spredaj naznačena časovna razdalja za prevoz — 1 uro, — znatno zvišala, ni želeli. Pač pa se seveda z modernimi pro-



metnimi sredstvi lahko zviša krajevna razdalja. Tako bi se spredaj naznačeni okoliš, 8—12 km, pri uporabi avtomobilov najmanj potrojil. Po mojem mnenju bi pri organiziranju večjih obratov smeli iti tako daleč, dokler je vodstvu mlekarnе sploh še omogočena kontrola nad posameznimi producenti mleka, in je ravno tako še vedno mogoče hitro in ceneno vračanje mlečnih odpadkov oz. postranskih izdatkov.

V mejah teh zahtev, a neprestano zvesti načelu: Največjo higijeno v mlečni produkciji, bomo tekom prihodnjega desetletja lahko ustvarili zadostno število takih mlekarskih zadrug in obratov, ki bodo odprli nove vire dohodkov našemu propadajočemu kmetškemu gospodarstvu.

## Denar.

g **Vrednost denarja 16. decembra** t. l. V zadnji dobi so tuje valute nekoliko nazadovale, medtem ko se je naš dinar v Curihu stalno držal na višini 9.1275 centimov. — Na ljubljanski borzi so inozemske devize notirale kakor sledi: 1 angleški funt 275.22 Din, 1 ameriški dolar 56.27 Din, 1 holandski goldinar 22.76 Din, 1 nemška marka 13.50 Din, 1 švicarski frank 10.96 Din, 1 madžarski peniga 9.88 Din, 1 avstrijski šiling 7.94 Din, 1 belgijski belg 7.90 Din, 1 poljski zlatnik 6.33 Din, 1 italijanska lira 2.95 Din, 1 francoski frank 2.22 Din, 1 češka krona 1.67 Din.

## Cene.

g **Detelja in lucerna.** Cene črne ali domače detelje so se že prilično ustalile na zelo nizki stopnji. Lepa detelja z najmanj 97% čistote in 88% kaljivosti, plombirana po državnem zavodu stane 18.50 Din. Rusija, Nemčija in Češka imajo izvrsten pridelek, medtem ko so imele južne države prav slabo letino; posebno Italija je na slabem in bo letos morala sama uvažati deteljo. V naši državi je pri-

delek nezadosten. Cene so se ustalile, niso pa že dolgo bile tako nizke. — **Lucerna** prav dobra z 97% čistote in 88% kaljivosti, plombirana stane 16 Din, dobra 14.50 Din. Lucerna je obrodila povsod bolj slabo, zato je francoska in madžarska nekoliko nategnila v ceni, vendar ne mnogo. Dandanes je že precej ustalena.

g **Ljubljanska blagovna borza.** Cene za pšenico in koruzo so trdne, za oves mirne, za rž slabe. Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali ravno blago po naslednjih cenah za 100 kg. Pšenica bačka 79 kg težka 245—247.50 Din, 78 kg težka 242.50—245 Din, sremska 80 kg težka 242.50—245.50 Din, slavonska 77 kg 227.50—230 Din. Moka »0« franko Ljubljana 370—375 Din, koruza bačka, umetno sušena 195—197.50 Din, času primereno suha 168.50—170 Din. Rž 72—73 kg 200—205 Din. Činkvantin 245—247.50 Din. Ječmen baški 63—64 kg 187.50—190 Din. Oves baški 192.80 do 195 Din. — Kupčija na žitnem trgu je pri nas bolj mirna. Nekaj pšenice se izvažava v Bolgarijo in ostale balkanske države.

g **Lesno tržišče.** Položaj na lesnem tržišču je v zadnji dobi bolj mrtev in ni pričakovatiboljšanja pred novim letom. V zadnji dobi se je prodalo na ljubljanski borzi nekoliko vagonov drv. Ker pa suhih bukovih drv manjka, zahtevajo kupci suha hrastova, gabrova in druga suha drva. Na Gorenjskem je baje še precej suhih bukovih drv, ki pa ne morejo priti prej v promet, dokler ne pride sneg, ki bo omogočil dovoz do železnice. Tudi za bukovo oglje je precej povpraševanja. Nekoliko manj povpraševanja je za stavbni les za izvoz. Italija se pa letos slabo zanima za naš les, ker so južnoitalijanska tržišča prenapolnjena z lesom iz Rumunije, ki v zadnjem času precej konkurira našim proizvodom. V splošnem je torej kupčija z lesom slaba.

g **Nazadovanje cen kovin.** Na svetovnem tržišču kovin vlada že nekaj

mesecev sem občutno nazadovanje cen, ki je nastalo pri cinku vsled razpada kartela med producenti. — Zadnje dni je cena cinku v Londonu padla na 19 in pet osmink angleškega funta, kar je najnižja cena od l. 1918. Edino cena bakru je še kolikor toliko stabilna, čeprav je svetovni kartel za baker pred kratkim znižal prodajno ceno od 18 na 17 in sedem osmink centa. — Od cene bakra je odvisna cena modre galice, ki jo uvažamo v velikih množinah iz inozemstva. Dosedaj ji cena še ni ustalena in od italijanskih tvornic še ne določena. Izgleda pa, da bo letos hud boj med angleškimi in italijanskimi producenti.

**g Kupčija z orehi in gobami.** Orehov je na domačem trgu polno in se plačujejo belo sušeni zdravi po 8.25 Din kilogram. Tudi zunanja tržišča so založena, zato ni pričakovati, da se bo cena izboljšala. — **G o b e**, suhe, lepo rezane, najlepše blago, se plačuje približno po 70 Din za kg, povprečno blago po 55 Din, in sicer čisto jesensko blago brez primesi poletnih gob. Zdrave gobe poletne rasti 20—30 Din za kg franko Ljubljana. Na Francoskem je bila jesenska rast zelo ugodna in ker so bile vsled tega cene nižje nego pri nas, je Italija krila svojo potrebo tamkaj. Pri nas pa cena pada, ker ni kupcev.

**g Tržišče vina.** V poslednjem času se je v Sloveniji prodalo precej vina letošnjega pridelka, ki je kakovostno izvrstno. Tako so na Štajerskem dosegle cene do 8 Din za liter. Vzhic razmeroma ugodnim vinskim cenam so pa vinogradniki letos precej udarjeni, ker je množina pridelka zelo pičila. — V Dalmaciji se kupčija še ni razvila. Po množini pridelka ima ta pokrajina letos približno toliko vina kot lani. Toda to je po kakovosti še mnogo boljše. V Severni Dalmaciji se cene gibljejo za belo vino med 3.50—4 Din za liter, za črno pa med 2.30—3.25 Din. Dalmatinski vinograd-

niki pričakujejo, da se bo vinska kupčija zanje razvila šele spomladi.

**g Padanje cen v novembru.** Narodna banka je objavila podatke o gibanju cen v novembru, iz katerih je razvidno, da je v tem mesecu totalni indeks ponovno nazadoval od 96.8 na 95.3. Povprečni indeks cen za leto 1926. je dolčen na 100. Povprečne cene v minolem mesecu so bile torej za skoro 5 odstotkov nižje nego v novembru 1928. leta. V glavnem je ta padec cen pripisovati nižjim cenam živalskih proizvodov in sicer masti, zaklane živine, prašičev, slanine, pa tudi živine. Nazadovanje cen živini se opaža pri nas vsako leto na jesen. Podražila so se pa jajca, premog, pekmez in slive. Cene industrijskim proizvodom nazadujejo že od marca in so danes na 89.3. Upravičeno je, da se tukaj padec cen še nadaljuje, kajti leta 1926. so bile cene raznim industrijskim proizvodom nerazmerno visoke v primeri z živili.

**g Tržišče jaje.** Proizvodnja jaje je še vedno slaba, dočim je povpraševanje inozemstva po svežem blagu prav živahno. Cene so povsod čvrste. Od vremena bo odvisna bodoča situacija. Če bo nastopila zima, bodo cene še nadalje visoke. Sedaj se giblje nakupna cena med 1.65—1.75 Din za komad. V Berlinu notirajo jugoslovanska jajca 14 in pol do 15 pfenigov napram 14.25—14.50 pfenigov prejšnjega tedna.

**g Tržišče sirovihkož.** Cene sirovim kožam so po splošnih podatkih dosegle najnižjo točko in se bodo tako držale precej časa. Cene so v Ljubljani za sirove kože 12—13 Din za kilogram, bušaki 9—11 Din, telečje kože 20—22 Din. Svinjske kože se plačujejo različno po spekulaciji posameznih nakupovalcev. Nekateri pa držijo zaloge teh in spekulirajo na cene 16—18 Din za kg. Posebno večji mesarji hranijo in solijo svinjske kože v nadi na boljše cene.

**g Nakup plemenske perutnine.** Kmetijsko ministrstvo je odposlalo v

inozemstvo komisijo, ki je imela nakupiti precej perutnine za plemo. Ta komisija je nabavila 2200 komadov plemenskih živali, ki se bodo dodelila vzrejevališčem plemenske perutnine v naši državi. Katerega plemena so pa nakupljene kokoši, dosedaj še ni znano.

## Živina.

g Mariborski živinski sejem dne 10. decembra. Na ta sejem je bilo prignanih 81 konj, 15 bikov, 160 volov, 553 krav in 10 telet; skupaj 759 glav. Cene so bile naslednje: debeli voli 9.25—9.50 Din, poldebeli voli 8.50—9, vprežni voli 8—8.25 Din, biki za klanje 7.25—9 Din, klavne krave debele 7.50—8.50 Din, plemenske krave 5—6 Din, krave za klobasarje 4—4.75 Din, molzne in breje krave 7—9 Din, mlada živina 7—9.50 Din, teleta 12 Din; te cene so veljale za 1 kg žive teže. Prodanih je bilo 349 kosov, od teh za izvoz v Avstrijo 84, v Italijo 12 komadov. — Mesne cene so bile sledeče: volovsko meso I., II., meso od bikov, krav in telic 12—20 Din za kg, telečje meso I. in II. 20 do 25 Din, svinjsko meso sveže pa 15—30 Din.

g Prašičji sejem v Mariboru 13. decembra. Tega dne je bilo pripeljanih 135 prašičkov, ki so jih prodajali po teh-le cenah: Mladi prašički 5—6 tednov stari 100—125 Din, 7—9 tednov 150—200 Din, 3—4 mesece stari 350 do 400 Din, 5—7 mesecev stari 450 do 500 Din, 8—10 mesecev 550—850 Din, 1 leto stari 1000—1500 Din. Za 1 kg žive teže 10—12.50 Din, 1 kg mrtve teže 17—18 Din. Prodanih je bilo 115 komadov.

g Ljubljanski živinski sejem. Na zadnji živinski sejem je bilo prignanih 289 konj, 130 volov, 79 krav, 13 telet in 284 prašičkov za rejo. Od teh je bilo prodanih 60 konj, 42 volov, 32 krav, 10 telet in 160 prašičev. Sejem je bil zelo živahen in tudi kupčije je bilo precej. Cene goveji živini so pa nekoliko nazadovale od zadnjega sej-

ma. Voli prvovrstni 10 Din kg žive teže, poldebeli 9 Din, vprežni 8 Din, krave debele 5.50—7 Din, klobasarice 3—4.50 Din, teleta 12.50—14 Din za kg žive teže. Konji in prašički za rejo po kakovosti in velikosti.

## Razno.

g Letošnji pridelek koruze. Narodna banka je izdala poročilo o letošnji letini koruze. Dosedanje cenitve, ki so bile bolj zasebnega značaja, so bile nižje, nego je ta uradna cenitev. Po tej znaša letošnji pridelek koruze 40.8 milijona meterskih stotov. To pomeni, da smo letos pridelali dvakrat toliko koruze kot lani ali pa predlanskem. Lani je znašal pridelek 18.2 milijona stotov, predlanskem pa 21.1 milijona meterskih stotov. Če upoštevamo, da bo v letu 1929—30 domač konzum zaradi obilne letine in nizkih cen nekoliko večji nego druga leta, tedaj bo ostalo za izvoz kakih 17 milijonov meterskih stotov ali okrog 170 tisoč vagonov, kar predstavlja vrednost 2 milijard Din. To bo omogočilo, da bo naša inozemska trgovinska bilanca tudi v prihodnjem letu aktivna.

g Stalna poljedelska razstava v Belgradu. V dnevnem časopisju čitamo, da bo v prihodnjih dneh v Belgradu otvorjena stalna poljedelska razstava. Ta bo obsegala zbirko najboljših vzorcev naših poljedelskih proizvodov in bo služila v prvi vrsti za propagando. Upravljaljo jo bo ministristvo trgovine. — Ta novica izgleda na prvi pogled čisto nedolžna, in vendar nam toliko pove. Sedaj so se začeli brigati za naše kmetijstvo tisti tako zvani gospodarski krogi (trgovina in industrija), ki so vseh deset let pritiskali na kmetijski stan in ga skušali izrabljati v svoje namene, da so ga spravili tako daleč kakor je danes, in sicer v najhujšo krizo. Tako kratkovidni so bili in z njimi vse prejšnje vlade, ki so jim šle v polni meri na roko, da so iskali svoje lastne koristi samo v podraženju industrijskih proizvodov in drugih kme-

tijskih potrebščin, ne da bi pomislili na posledice. Te posledice so tu v kmetijski krizi: kmet, največji konzument v državi, ne more več kupovati in to občutijo dandanes najhujše trgovci in industrijci. Zato tudi njih velika skrb za ponovni dvig kmetijstva. To pa pojde šele tedaj, ko bodo posamezniki med njimi vsaj nekoliko popustili pri cenah kmetijskih potrebščin in pri uvoznih carinah, ki danes tiščijo skoraj samo kmeta.

g Hranilne vloge v naši državi. Narodna banka objavlja, da so znašale hranilne vloge v naši državi izvzemši Poštne hranilnice in Narodne banke in zadrug, torej pri bankah:

31. decembra 1928 — 9.979 milijonov dinarjev;

31. marca 1929 — 10.328 milijonov dinarjev;

30. junija 1929 — 10.967 milijonov dinarjev;

30. septembra 1929 — 11.095 milijonov dinarjev.

Iz tega se vidi, da so hranilne vloge v bankah narastle v devetih mesecih za 1.116 milijonov dinarjev.

g Izvoz prašičev na Angleško. Že v zadnjem »Gospodarju« smo omenili, da želijo Angleži uvažati iz naše države večje količine prašičev manjše težine, tako zvanih peršutarjev. Solastnik tvornice Hausmann se je del časa mudil v naši državi ter proučeval možnosti tega izvoza. Sedaj pa poročajo iz Beograda, da je ta tvrdka kupila tvornico mesnih izdelkov v Zaprješću, ki jo namerava znatno razširiti. Prašiči bi se izvažali predvsem na Angleško za potrebe velike angleške tvrdke Raker, ki izdeluje posebno vrsto gnjati. Računa se z izvozom več tisoč komadov prašičev tedensko. S tem v zvezi je tudi določeno, da se ima v našo državo uvoziti za plemo 5000 prašičev jorkširske pasme. — Tako se na kratko glasi časopisna vest. Ta bi pa znala prinesiti Sloveniji popolen preobrat njene pra-

šičereje. Zaprješć je na meji dravske banovine; prilike za rejo prašičev manjše težje so pri nas mnogo bolj ugodne nego na Hrvatskem, zato je tudi verjetno, da bodo naši prašičerejci dobavljali tej tvornici velike množine prašičev, če se bodo znali pravočasno prilagoditi zahtevam angleškega trga.

g Zmanjšanje hmeljskih nasadov. Češki hmeljarji so imeli pred kratkim zborovanje, na katerem so razpravljali predvsem o potrebi skrčenja hmeljskih nasadov. Ugotovilo se je, da je letošnji krizi v ceni hmelja kriva nadprodukcija. Cene hmelja ne krijejo danes niti stroškov proizvodnje, četudi se je češki hmelj precej gladko oddal. To se je zgodilo pa radi tega, ker so se pivovarjarji vsled nizkih cen založili z blagom preko enoletne potrebe. Zato tudi prihodnje leto ni pričakovati boljših cen. Zastopniki hmeljarjev so sklenili, da bodo delali na to, da se nasadi znatno zmanjšajo in se predvsem opustijo stari in opešani hmeljniki. — Na Češkem in Nemškem je večina hmelja prešla iz prve roke v drugo in sicer 90 do 95 odstotkov. Tudi v Savinjski dolini je pri hmeljarjih ostalo le še kakih 10 odstotkov letošnjega hmelja, večinoma slabe kakovosti. Skrčenje hmeljnikov je tudi pri nas potrebno.

g Zadrugištvo v Rumuniji. O zadrugištvu v Rumuniji smo bili dosedaj le malo podučeni. Sedaj vemo, da je tam že veliko kapitala v zadrugiških rokah. Tako ima 4743 narodnih zadrugiških posojilnic in hranilnic kapital od 1513 milijonov lejov in 174 milijonov lejov rezerve. Nadalje je tam 2155 konzumnih zadrug z 29.900 člani in kapitalom od 164 milijonov lejov; 92 zadrug za izkoriščanje gozdov z 42.400 člani in 42 milijoni kapitala; 374 zadrug za kupovanje zemlje s 30.800 člani, 57 milijoni kapitala in 80.000 ha zemlje in 133 zadrug za obdelovanje najet. zemljišča s 12.300 člani in 30.000 ha najete zemlje